

Együttműködés — egyetemek között

A József Attila Tudományegyetem és a Novi Sad-i egyetem között 1965 óta folyamatban a jó kapcsolatok. Együttműködési szerződésük keretei között, évente összeállított munkaterv alapján dolgoznak. A kooperáció a tudományos kutatások, az oktatás és nevelés terén egyaránt eleven.

A Szegeden tartózkodó Novi Sad-i egyetemi küldöttség vezetője dr. Zorán Sztójánovics rektor, és a JATE rektora, dr. Kristó Gyula tegnap megújított együttműködési szerződést írtak alá. Ebben új kutatási területeket is megjelöltek, amelyekben a jövőben hatékonyabban tudnak

együtt dolgozni a két intézmény oktatói. Hagyományosan jó a kapcsolat a két jogi kar között, jelentősek a közös Tisza-kutatások; a Kibernetikai Laboratóriumnak is megvannak a Novi Sad-i kapcsolatai, ezeket most a matematika más ágaira is szeretnék kiterjeszteni. Továbbfejleszthető a pedagógiai témák kutatásában is az együttműködés. A szerződésben hangsúlyosan szerepel az információcserék szervezése. Nincs akadály a oktatók és a hallgatók (főként a diák-köri munkában résztvevők és az ifjúsági szervezetek képviselői) tapasztalatcsere-látogatásainak sem.

Békeplakett

A béke- és barátsági hónap alkalmából a békemozgalomban végzett kimagasló tevékenységéért az Országos Béketanács Elnökségének emléklapoktettjét kapta meg a Szegedi Ruhagyár Központi Gyárának Béke szocialista brigádja.

A gyárban tegnap délután megtartott ünnepségen Czerván Mártonné dr., a Ruhaipari Dolgozók Szakszervezetének főtítkára adta át a plakettet, amelyet az ágazatban egyetlen kollektívának, a szegedinek ítéltek oda az idén. A békemozgalmi kitüntetést Györkei Varga Piroska brigádvezető vette át.

Dario Fo a szegedi stúdióban

Lám nemcsak a könyveknek, s így a színpadi műveknek, de bizony a szerzőknek is megvan a maguk sorsa. Habent sua fata auctores. Olyasféle evidencia ez, mint belátni: nem mindig baj, ha az ember egészen mást kap, mint amire számított.

A szerző, kit sorsa ezúttal a szegedi teátrum művészeinek jóvoltából — Magyarországon először — a helybéli tévészínház színházteremmel avanszált I-es stúdiójába vetett: az a Dario Fo, aki egyszerre színész, író és rendező, s aki saját társulatával járja Itáliát, garázsokban, hangárokból (is) fellépve, egyféle baloldali politizáló színházat képviselve. Egy anarchista véletlen halála című, először 1970-ben bemutatott tragikomédiája megtörtént eseményt dolgoz föl, méghozzá igen frissen, hiszen az ősbemutató előtt alig egy évvel esett meg az a málor az olasz rendőrséggel, hogy egy gyanúsított anarchista (terrorista?) vallatás közben — kurtán-furcsán kiesett az ablakon...

Ama evidencia pedig, miszerint nem föltétlenül jelent mindig bajt, ha az ember egészen mást kap, mint amit előzetesen várt (remélt, de ez utóbbi nem is biztos) — természetesen a hétfő esti produkcióra vonatkozik, mely végül is egy „menet közben” többszörösen vitatható művet, ha nem is, kifogástalanul, ám mindenesetre aránylag hatásosan állított elő.

Mert Dario Fo művét figyelve kezdetben jócskán emelhetők kifogások. Részben tematikai, részben kronológiai természetűek. El lehetne mondani, hogy az egész probléma korrupt, „suba alatt” kegyetlenkedő, kifelé mélysegesen törvénytisztelő rendőrséggel, jobb- és baloldali terrorizálással, bősen leleplező és ezért rettegett sajtóval, az egész establishment „rohadtágát” boncolgató, olykor sajátosan fésületlen társadalomkritikával — nekünk túlszóló nyugati. Vagy legalábbis túl talján, ami jelen esetben szinte teljesen egyre megy. Azután: lehetne hangsúlyozni, hogy egy valamikori konkrét esemény és országos botrány számtalan részlete szindarabba építve miként, mennyire, milyen eszközökkel emelkedhet az egyetemességig, hiszen a dolog olyan, mintha mondjuk a Dögölt aknákat mutatnák be Paraguayban. Amit e sorok írójának a színész-rendező Galkó Bence elmondott, vagyis hogy a valóság mennyire büntetelenül utánozhatja a legképtelenebb kiagyalt történetet is és egyetlen disszonáns elem — egy külön-

böző alakokat zseniálisan felöltöztető képes örült — mennyire megzavarhatja egy olajozott gépezet működését, sok-sok örült helyzetet eredményezve: azért fogadható némi kétkedéssel, mert az ember látatlanban csak két követelményre gondolhat. Úgy mint: ilyen művet interpretálni csakis tisztán körvonalazható, vagy újra aktualizált, vagy tökéletesen egyetemessé emelt mondanó-üzenettel és igencsak hivatásuk magaslátán álló színészekkel lehet. Az első maga a mű, a második a megszokottan nagyon is változó eddigi teljesítmények látványát kizárni — szerencsére (nagyjából) más történet.

Az Egy anarchista véletlen halála ezen az előadásán azért kerülhetett várokozón felüli formában elélni, mert a produkció ezúttal — nem azzal élt, amivel élhetett volna. A dolog csak látszólag elmentmondás. Ha a sallangmentes rendezés hűen, elfogadható szövegfelmondással adja vissza a darabot, vagy ha ilyen-olyan átértelmezési kísérletekkel isten tudja miféle olvasatot vág amúgy keményen a publikum képébe (mindketőre akad példák elég) — az előadás óhatatlanul „fejreáll”, a már említett okok miatt. Ezúttal viszont az első rész végét és a második rész elejét kivéve (a szünet cezúráját megelégedéssel nem igazán jól kihasználva) egy, a szellemességet, az aktuálpolitikai és társadalombíráli elemeket, továbbá a helyzetkomikumot szerencsés elegybe összerázó produkció született. Varázsszerűnek, ha volt, alighanem a mértékártás és a stílusérzék épsége számított. Az érzékletesen „olaszosra vett” figurák (a jelmezek, a szereplők „képei” ugyan csak a rendezőt dicsérik) és az ügyesen a dramaturgiai keretbe illesztett „ki-

kacsintások” egyaránt az említett szerek hatékonyságát mutatták. Igen nagy kár viszont, hogy egyetlen szereplőt — és éppen a legfontosabbat — keli elmarasztalnunk. Szirmai Péter Örültjének, sajnos, csak felvillanásai voltak, túl gyakran tűntek bántó ritmikai és artikulációs hibái, több szöveg-tudási „borzasságról” nem is beszélve. A darab természetesen dinamizmusát „leültető”, vagy legalábbis megmerevítő első rész vég-második rész eleji, túl hosszú, és idővel már érdektelen jelenetek az Örült, a rendőrfőnök és Calabresi felügyelő triójával ugyan csak múló rosszulletnek bizonyultak, de figyelmeztetésük, nyilvánvaló: egy ennyire a közvetlen befogadói hatásokra épülő játékokban ilyen hosszú üresjárat legalábbis luxus.

Kovács Zsoltot, Flóridán Antalt és Szántó Lajost — vagyis: többeket! — világsztárral volt végre szinkronban ennyire felszabadult, egyenesen tempóban és egységes szinten játszani látni, arról nem is szólva, hogy a művet színpadra állító Galkó Bence azt a célját alighanem elérte: bizony, igenis mifelénk érvényes tartalmai is lehetnek egy olyan darabnak, amin első pillantásra ilyesmire látszik a legkevésbé. Méghozzá mindez zavaró felhangok és „fogások” nélkül.

Az Örült egyik, különösen nagy közönségikert aratott példabeszéde a manipuláció természetéről úgy hangzott, hogy ha már ama bizonyos végeredményt megérettel velünk, legalább azt ne mondják, hogy csokoládépingüet fogyasztottunk. Nagyon kérem, ne értse nek félre, de úgy látszik, a szövegeknek is megvan a maguk sorsa: ez az a mondat, amelynek most az évilágon semmi aktualitása.

Domonkos László

A svéd tudomány napjai Magyarországon

„A svéd tudomány napjai Magyarországon” címmel tudományos rendezvény sorozat kezdődik június 5-én. A Magyar Tudományos Akadémia székházában. A konferencia első napján, a plenáris ülésen Szentágotthai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke tart megnyitó beszédet, s Pál Lénárd, az MTA főtítkára mond bevezetőt. Ezt követően „A nemzetközi együttműködés szerepe a tudományban” címmel Sune Bergström, a Svéd Királyi Tudományos Akadémia elnöke tart előadást.

A tudományos tanácskozás a további napokban három szekcióban folytatja munkáját. A fizikai szekció résztvevői a tudományág legfrissebb eredményeiről számolnak be. A biológiai szekció előadásait a Szege-

di Biológiai Központban rendezik meg, ezen a tanácskozáson a szakemberek egyebek közt a genetikai alkalmazásának lehetőségeivel kapcsolatos tudományos kutatásokról tanácskoznak. A botanikai-ökológiai szekció programját a vácrautóti Ökológiai és Botanikai Kutató Intézetben bonyolítják le, s a konferencia kapcsán a résztvevők megtekintik a Kiskunsági Nemzeti Parkot is.

A magyar szakemberek is több korreferátummal készülnek a tudományos tanácskozásokra. A június 10-ig tartó rendezvény sorozat alkalmával több kerekasztal-beszélgetést is szerveznek, s a svéd tudósok a szakmai program keretében orvostudományi kutatásokra is ellátogatnak.

Pénzügyintézet vezetői tanácskozása

A pénzügyintézetek Csongrád megyei igazgatóságainak vezetői tavaly megrendezett első, sikeres megbeszélésük után tegnap, kedden délután ismét találkoztak. Ezúttal az Állami Biztosító Csongrád megyei igazgatósága volt a házigazda. Mérszárosné dr. Schneider Klára igazgató köszöntötte az OTP Csongrád megyei igazgatóságának, a Magyar Nemzeti Bank megyei igazgatóságának, a Fejlesztési Bank megyei igazgatóságá-

nak, a Pénzügyminisztérium Bevételi Főigazgatósága területi igazgatóságának gazdasági, párt-, szakszervezeti és KISZ-vezetőit. A pénzügyintézet megyei irányítói tájékoztatták egymást területük aktuális feladatairól, megtárgyalták az együttműködés eredményeit, a kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit, és megállapodtak abban, hogy jövőre ismét sort kerítsenek hasonló eszmecserére.

Változások a közlekedésben

Vasúton, autóbuszon, június 3-tól

A június 3-án életbelépő menetrendi változásokról, azoknak is a Csongrád megyében és Szegeden, környékén különösen érdekes részleteiről — ígérjük közlésük híven — most tájékoztatjuk lapunk olvasóit.

A 10-es Volán távolsági, helyközi és helyi járatainak új menetrendjében lényeges, alapvető változások nincsenek. Ennek az is oka, hogy az utasigényeknek megfelelően, a helyi tanácsokkal korábban folytatott egyeztető tárgyalások eredményeképp az esedékes és indokolt módosítások jó részét a 40 órás munkahét, illetve a közigazgatási változások bevezetésekor életbe léptették már.

A június 3-án nulla órától érvényes új menetrend szerint a szegedi Volán helyközi járatai közül 12 esetben sűrítéssel, négyenél a vonal, 9-nél pedig a járat meghosszabbításával teszik kényelmesebbé az utazást, s megszüntetésre csupán hat járatot ítélték. Megváltozott néhány vonal száma is, s három új megállót tüntetnek fel a menetrendkönyvek. Ezek egyébként már kaphatók. Az országos buszmenetrend három kötetéből a Szegeden és környékén lakók számára a harmadik kötet megvételét javasoljuk — 110 forint —, ez tartalmazza a Dunán inneni vonalakat és járatokat menetrendjét. (Az üdülőhelyi és kirándulóbuszok, valamint a nemzetközi és távolsági járatok adatai külön füzetben is megtalálhatók. A 10-es Volán kiadta Hódmezővásárhely, Szentes, Makó és Csongrád helyi menetrendjének közös füzetét is.)

A változások közül figyelemre érdemes, hogy a Szeged—Budapest vonalon eddig 9 óra 40 perckor induló autóbuszt korábban, 7 óra 10 perckor indítják június 3-tól. Tíz perccel korábban — 6 óra 30 perckor — indul Szegedről a Hajdúszoboszlóra tartó busz.

Szegeden az 50-es járat kocsijainak indulási időit a MÁV-menetrendhez igazították. Új szolgáltatásként úgynevezett telkes járatokat indítanak június 2-a és november 11-e között a Marx térről Szatymazon át Zsom-bóra, 14 T jézzel. A menetdíj 4—24 forint közötti, a járatok munkaszüneti napokon 6 óra 40, 9.20, 14.40 és 17.40-kor indulnak a Marx térről, vissza 7.15, 9.55, 15.15 és 18.15-kor jönnek A 15 T jézzel kocsik a tarjáni Víztorony tér és a dorozsmai fűrdő között közlekednek szabad- és munkaszüneti napokon. Útjukon a József Attila sugárutnál, a Makkos-házi és a Rókusi körúton, a

rókusi állomás bejárájánál, a dorozsmai ABC-nél, a vágőhídnál, a Subasánál is megállnak az autóbuszok, melyek Tarjánból 7 óra 15, 8.15 és 9.15; valamint 16.15, 17.15 és 18.15-kor, vissza mindig 25 perc múlva indulnak. Ezen a járaton két autóbuszjegy érvényesítése után lehet utazni, a bérletnek, utazási igazolványnak nem érvényesek. A telkes járatok menetrendjét külön füzetben jelentette meg a Volán, ebben a hétvégi üdülőtellekhez, zárt kertekhez utazók megtalálják a már meglevő vonalak felsorolását is.

A MÁV új menetrendjében az utasforgalom, az igények változásának megfelelő módosítások érvényesülnek. (Kevesebben utaznak expressz- és gyorsvonatokon, nőtt az olcsóbb viteldíjjal közlekedő távolsági személyvonatok iránti igény.) Ezért bővítették azokat a menetrendi megoldásokat, melyek szerint egyes vonatok a nagyforgalmú szakaszokon gyorsvonatként, a kisebb forgalmú pályaszakaszokon, s ahol sűrűbben megállnak, személyvonatként járnak. A szegedi igazgatóság területén ilyen szerelvény jár Budapesttől Szolnokon át Szentegyháza, Szegedre, onnan Makóra személyvonatként, Szegedről Bácskészig gyorsvonatként, onnan Pécsig személyként.

Lapunk olvasóit leginkább a Budapestről induló délutáni vonatok menetrendi változásai érdekeltetik. Június 3-tól a Nyugati pályaudvarról 13 óra 25-kor és 15.25-kor indulnak helyi járatok (Szegedre 16.06-kor, illetve 18.03-kor érkeznek), s később, 17.55-kor indul Szegedre a Napfény expressz, melynek

20 óra 12 perckor kell megérkeznie. (Az expressz után már nem jön más vonat Budapestre Szegedre. A várhatóan egyenletesebbé váló utasforgalom lehetővé teszi két hétvégi gyorsvonat megszüntetését.) Az új érkezési időpontokhoz hangolták a Hódmezővásárhelyre és Makóra induló vonatokat menetrendjét, 18 óra 30-kor Mezőhegyesre indítanak személyvonatot, amelynek csatlakozása van Kétegyháza, Orosháza, Battonya felé. Az esti expressz utasai 20 óra 40 perckor utazhatnak tovább Mezőhegyesre Újszegedre.

Az üdülőkörzetek és Szeged vasúti összeköttetését szolgálja a június 16. és augusztus 26. között közlekedő fonyódi gyorsvonatpár, s hogy a pécsi gyors szeptember 30-ig megáll Kunfehértó állomásán is. A Szeged és Eger közti hétvégi vasúti összeköttetés változik: szombatonként nem indul Egerből a gyér forgalom miatt gyorsvonat, vasárnap azonban végig önálló gyorsként közlekedik a kirándulók kényelmére indított vonat. A téli menetrendben is megtalálható lesz ezentúl a Szeged—Gyula közti, eddig csak nyáron indított gyorsvonat.

Minderről, valamint a nemzetközi és az ország többi részére vonatkozó változásokról a MÁV új menetrendkönyvéből, nemzetközi menetrendjéből, illetve az idén újdonságnak számító területi menetrendekből tudhatnak meg többet az érdeklődők. (A dél-alföldi füzet tízezer példányt, máris kevésnek bizonyult, Szegeden például napok alatt elkapkodták. Állítólag a budapesti pályaudvarokon még kapható...)

Évadzáró a kávéházban

Kétszer félórán vetítettek dokumentumfilm-nyersanyagot (egyelőre nyersanyagot) a szegedi színházról. Pontosabban annak közei- és félközelmúltjáról, ahonnan még élő tanúk, színészeket, rendezőket lehetett becsalogatni a kamearához. Közülük, a kiválasztottakból sem mind vállalhatta már a nyilvánosságot. Patkós Irma vagy Páger Antal például csak üzeni tudott a felvételek idején, és persze hiányzik majd erről a kópiáról végérvényesen és visszavonhatatlanul Vaszty Viktor — de hát nem névsorolvasást tartanék most.

A hely és alkalom: hétfő este a Royalban az irodalmi kávéház évadbúcsúztatója. Ide kapott meghívást a film, és szűkebb alkotógárdája, Kun Zsuzsa rendező,

Bubryák István szerkesztő (a helyi tévéstúdiótól), illetve a riporter Várkonyi Balázs. Az érdeklődés nemcsak a „kávézók” számszerű jelenlétében, de aktivitásában is megkülönböztetetten nagy volt. Szólt ez vélhetően a tavaly évszázados épületjubiläumát megért szegedi színjátszásnak (mely azért természetesen jóval régebbi keletű, csupán az apropót adta ezúttal Fellner és Helmer matuzsálemkorú játékalatjának kerek születésnapja), de persze a kíváncsiság is csalogatott. Bepillantani egy születő kompozíció kulisszái mögé. A film tudnillik nincsen kész. Csúsz a csontváza látható-hallható, s a preparátorok ettől a szeánsztól is remélték ötleteket (vagyis nyitottak),

miként gombolyíthatnák tovább, kerekíthetnék teljesebbé. Ecákat mindenesetre kaptak. Melyekhez e helyütt annyit tennék hozzá: ha már az utóbbi másfél-két évtized karakteres színházcsinálói megszólalnak, a kép lehetne összkomfortos, hiszen jó néhányan kimaradtak — például a maiak közül is. A vége azonban kitűnő. Archiv felvétel, riport az ószínház utolsó előadásáról a függöny mögött, abban a színházterületi pillanatban, midőn lehullt. Berdál Vali például elírja magát: „most én összecsomagolok, aztán...” — képtelen folytatni.

Azóta már, hat év mesze jár — dúdolhatnánk Chopinnel, ha dudorászó kedvünkben volnánk.

N. I.